

Pivška jezera povezujejo

Srečanja v postopku ustanavljanja krajinskega parka

Poročilo

31. 5. 2013

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

Društvo
za razvoj podeželja
med Snežnikom
in Nanosom

Sodelujoči člani društva Drobnovratnik:

Uroš Mlinar (predsednik)

mag. Špela Habič

Manca Černigoj

Tadej Kogovšek

Erika Koblar

Mojca Habič

Barbara Požar

Tina Kirn

Društvo Drobnovratnik

Raubarkomanda 8

6230 Postojna

drustvo.drobnovratnik@gmail.com

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

Društvo
za razvoj podeželja
med Snežnikom
in Nanosom

Srečanja

Občina Pivka in Društvo Drobnovratnik sta v obdobju od oktobra 2012 do aprila 2013 vsak mesec pripravila po eno srečanje o Pivških presihajočih jezerih pod skupnim naslovom: **Pivška jezera povezujejo**. Njihov namen je bil informiranje, izobraževanje in osveščanje javnosti v postopku ustanavljanja zavarovanega območja na območju občine Pivka.

Organiziranih je bilo sedem srečanj, na katerih je s predstavitvami oziroma predavanji sodelovalo 13 predavateljev.

Preglednica 1: Izvedena predavanja in predavatelji (vabila na srečanja so v prilogi):

18. oktober 2012	Mag. Špela Habič	Pivška presihajoča jezera
15. november 2012	Mag. Slavko Polak	Živi svet Pivških presihajočih jezer
20. december 2012	Marko Slapnik	Solčavsko in KP Logarska dolina – uspešno varovanje narave in spodbujanje lokalnega razvoja
17. januar 2013	Dr. Miha Krofel	Volkovi iz slovenskih gozdov
21. februar 2013	Dr. Janja Kogovšek	Kako se pretakajo vode iz doline Pivke in kakšno vodo pijemo?
21. marec 2013	Mag. Hrvoje Oršanič Adrijan Černelč Majda Godina Darja Zadnik Dragica Bratanič Lise Pedersen Pavšič	Kmetijstvo na Pivškem kot ponudnik domače hrane in skrbnik pestre kmetijske krajine
11. april 2013	Dušica Kunaver Dr. Andrej Sovinc	Čar vode v slovenski ljudski dediščini Varstvo narave in razvojne priložnosti v krajinskem parku

Zelo dober obisk srečanj (predstavljeno v nadaljevanju) ter izraženo zadovoljstvo obiskovalcev kažeta na pravilno odločitev Občine Pivka in Društva Drobnovratnik, da srečanja organizirata, kot tudi na ustrezen izbor vsebinskih področij.

Obveščanje o dogodkih je potekalo preko elektronske pošte na naslove v adremi Občine Pivka in Društva Drobnovratnik, preko lokalnih medijev, občinskega glasila Pivški list in na druge načine.

Srečanja je snemala lokalna televizija Vascom Pivka in jih predvajala v sklopu svojega programa na kabelski televiziji. Oddaje so objavljene tudi na spletni strani omenjene televizije (<http://www.vascom.si/>). To je omogočilo in še omogoča ogled dogodkov precej velikemu številu zainteresirane publike.

Na TV Koper Capodistria ter v Delu, Notranjsko-kraških novicah in v Pivškem listu so bili objavljeni tudi prispevki o srečanjih z naslovom Pivška jezera povezujejo. Tudi te objave so pripomogle k številčnejšemu obisku srečanj, obenem pa izpričujejo odmevnost dogodkov v javnosti.

Ponudniki lokalno pridelane hrane

Srečanja so bila tudi priložnost za ponudnike lokalno pridelane hrane, da se predstavijo in ponudijo v pokušino svoje izdelke. Zainteresirani ponudniki so svoje priložnosti odlično izkoristili. Obenem so poskrbeli tudi za odlično spodbudo za neformalno druženje po izvedenih predavanjih, ki se je vsakokrat zavleklo v pozne ure.

Predstavili so se naslednji ponudniki:

- ☒ Družinska kmetija Biščak Buje ob reki Reki s sadjem in izdelki iz sadja.
- ☒ Kmetija pri Jernuclevih iz Petelinj z različnimi vrstami domačih sirov, s sirnimi namazi in jogurti.
- ☒ Čebelarja Ivan in Rafaela Požar iz Klenka z medom ter medenimi in drugimi izdelki z njune kmetije.
- ☒ Družinsko podjetje domačih suhih mesnin Salumis iz Zagorja.
- ☒ Štefeta kmetija iz Petelinj z mnogimi vrstami sirov in drugih izdelkov iz mleka.
- ☒ Kmetija Matičnovi iz Narina, kjer pečejo odlične potice in drugo pecivo.
- ☒ Društvo za gostinstvo in turizem Postojna in Pivka in Avio Pub s čemaževo ponudbo.

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

Društvo
za razvoj podeželja
med Snežnikom
in Nanosom

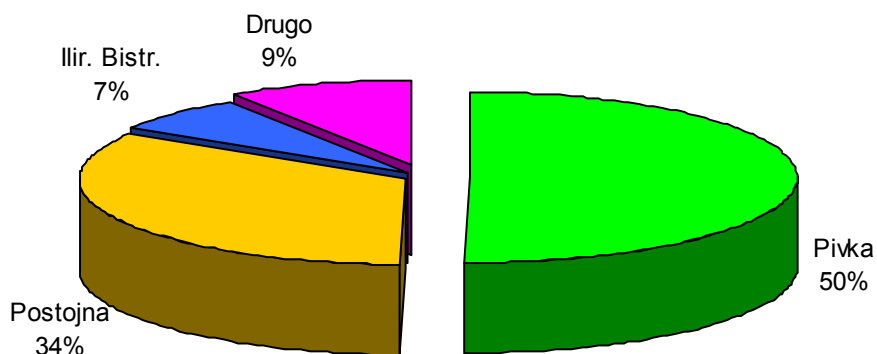
Obiskovalci

Število (vsota) vseh obiskovalcev na sedmih srečanjih je 300 oseb. Na liste prisotnosti se je vpisalo 185 različnih oseb iz 49 krajev. Število obiskovalcev na posameznem srečanju se je gibalo med 30 (aprila) in 54 oseb (januarsko in februarsko srečanje). Povprečno število obiskovalcev na srečanju je 43 oseb. 129 oseb ali 70 % oseb se je udeležilo le enega srečanja, 30 % oseb pa dveh ali več srečanj. Pet ali več srečanj se je udeležilo 9 oseb. Velik delež obiskovalcev, ki so se udeležili le enega srečanja, kaže na to, da so se posameznih srečanj udeležili predvsem obiskovalci, ki jih je vsebinsko področje srečanja posebej zanimalo, npr. na predavanju o volkovih je bilo veliko lovcev, na srečanju na temo kmetijstva veliko kmetovalcev, na srečanju o varstvu narave in razvojnih priložnostih v parku pa zlasti veliko mladih.

Polovica obiskovalcev je prišlo iz krajev v pivški občini, tretjina iz postojnske občine, preostali pa od drugod. Spodbudno je, da so se srečanj udeležili tudi občani obeh sosednjih občin, kjer se nahajajo presihajoča jezera, vendar iz postojnske občine občutno več kot iz občine Ilirska Bistrica.

Srečanja »Pivška jezera povezujejo« so pritegnila tudi več obiskovalcev z druge strani Javornikov, torej iz območja Cerknice in Loške doline. Najbolj oddaljeni kraji, kjer prebivajo obiskovalci srečanj pa so Sežana, Ajdovščina in Ljubljana.

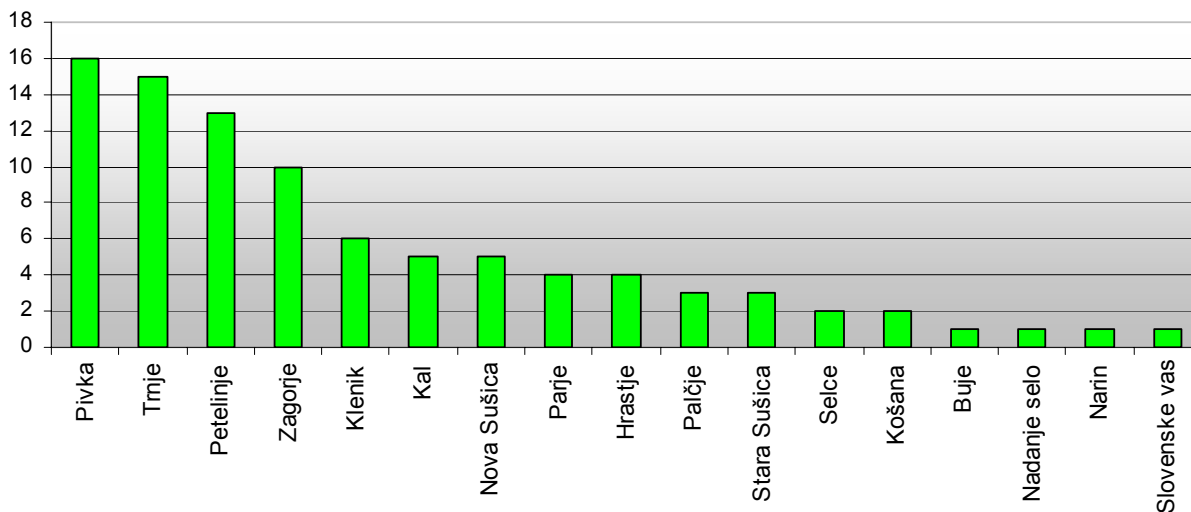
Obiskovalci po občinah (%)

Občani občine Pivka, ki so obiskali predavanja, prihajajo iz sedemnajstih krajev: največ jih prebiva v Pivki, Trnju in Petelinjah. Trnjani in Petelinjci so, poleg Pivčanov, pokazali torej največji interes za vsebine, povezane s presihajočimi jezeri. Nekateri med njimi so morda lastniki zemljišč na jezerih ali pa v naravi jezer vidijo različne razvojne priložnosti.

Petina (20 %) od 92 obiskovalcev prihaja iz treh krajev znotraj meje bodočega krajinskega parka: Trnje (15), Palčje (3) in Slovenska vas (1). Prebivalci Jurišč se srečanji niso udeležili.

Obiskovalci iz občine Pivka (število)

Po predavanju dr. Janje Kogovšek se je razvila zanimiva razprava

Ankete

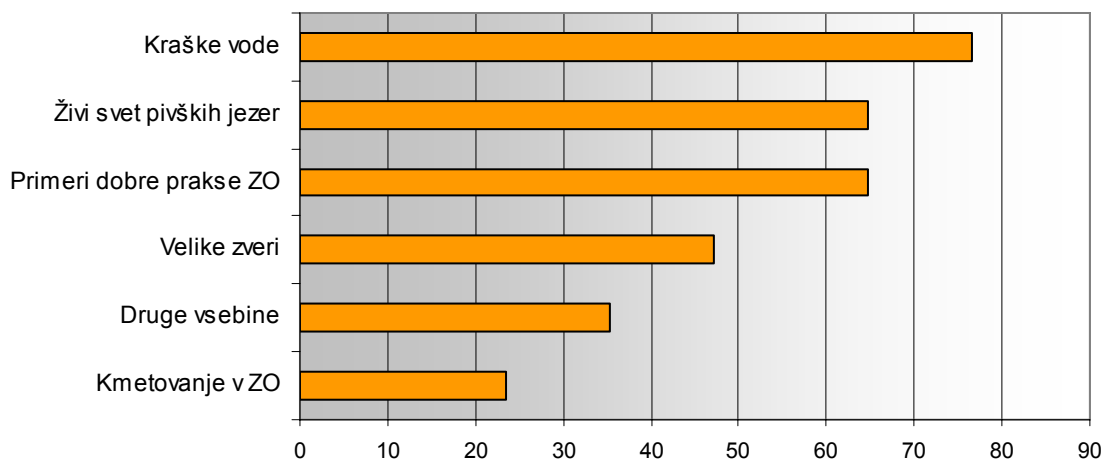
Društvo Drobnovratnik je na vsakem srečanju med obiskovalci izvedlo kratke ankete, povezane z vsebino srečanj. V nadaljevanju predstavljamo rezultate izvedenih anket.

Anketa 1 (oktober 2012):

Število obiskovalcev 40
Število izpolnjenih anket 17 (42,5 %)

Z namenom preveritve interesnih področij obiskovalcev za naslednja srečanja je bilo postavljeno vprašanje: Katera področja vas najbolj zanimajo?

Katera področja vas najbolj zanimajo? (%)

Relativno nizka stopnja interesa obiskovalcev prvega srečanja o problematiki kmetijstva v zavarovanem območju nas je navedel k temu, da je potrebno na srečanje o kmetovanju privabiti Pivčane, ki se s to dejavnostjo dejansko ukvarjajo. Kot je predstavljeno v nadaljevanju, nam je to tudi uspelo.

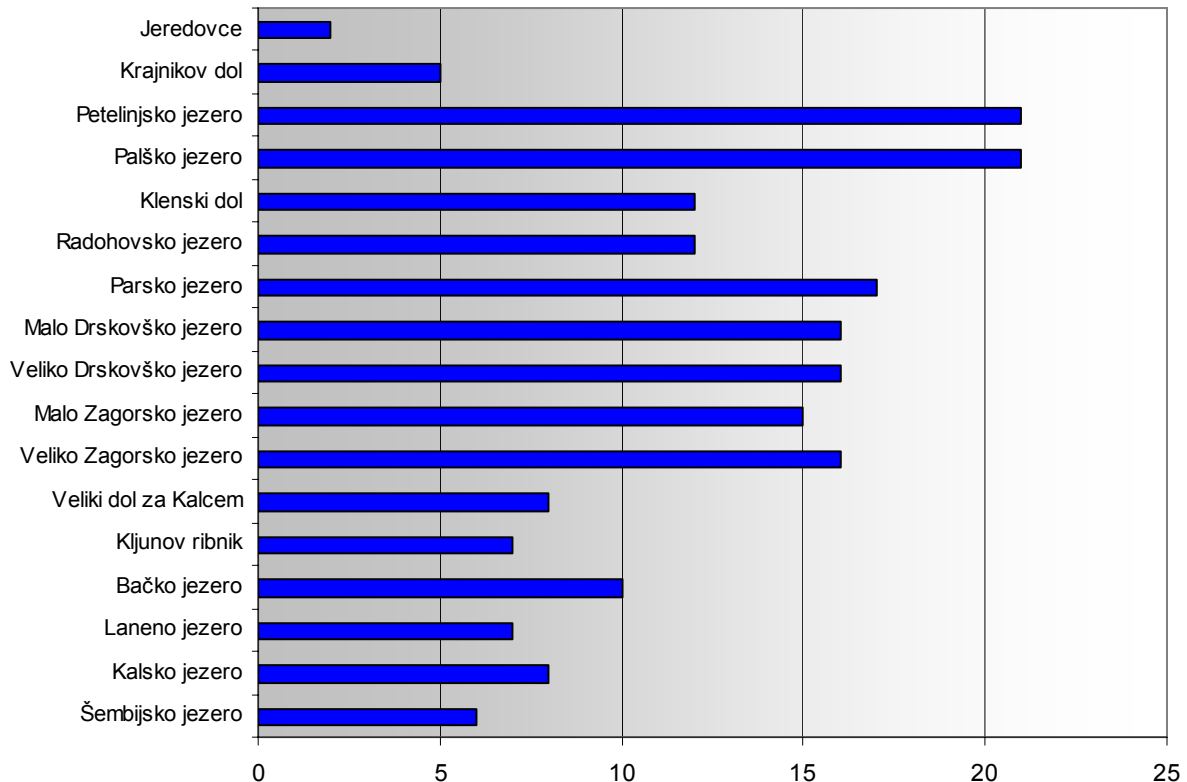
Obiskovalce prvega srečanja smo povprašali tudi po predlogih za ime nastajajočega krajinskega parka. Prejeli smo naslednje odgovore:

- KP Pivška presihajoča jezera
- KP presihajoča pivška jezera
- KP Pivška jezera
- KP čudežnih jezer
- KP kraških čudes
- KP čudes Pivka
- KP Pivka
- Park presihajočih jezer

Anketa 2 (november 2012):

Število obiskovalcev 43
 Število izpolnjenih anket 22 (51,3 %)

Ob predstavitvi živega sveta Pivških presihajočih jezer smo obiskovalce vprašali katera jezera so že obiskali. Poznavanje presihajočih jezer je prikazano v spodnjem grafikonu.

Poznavanje Pivških jezer (%)

Odgovori so v skladu s pričakovanji: prav vsi obiskovalci poznajo »najslavnejši« jezera Palško in Petelinjsko. Glede na to je razumljivo, da trditve »Nisem si še ogledal(a) jezer« ni označil nihče. Kljub temu so 4 obiskovalci označili odgovor »Obiskal(a) sem jezero, a ne vem imena«.

Precej dobro so poznana tudi Parsko jezero ter obe Drskovski in obe Zagorski jezera.

Rezultati o prepoznavnosti jezer so zelo podobni rezultatom, ki jih je T. Vasilevska pridobila v anketi, izvedeni v okviru diplomskega dela.

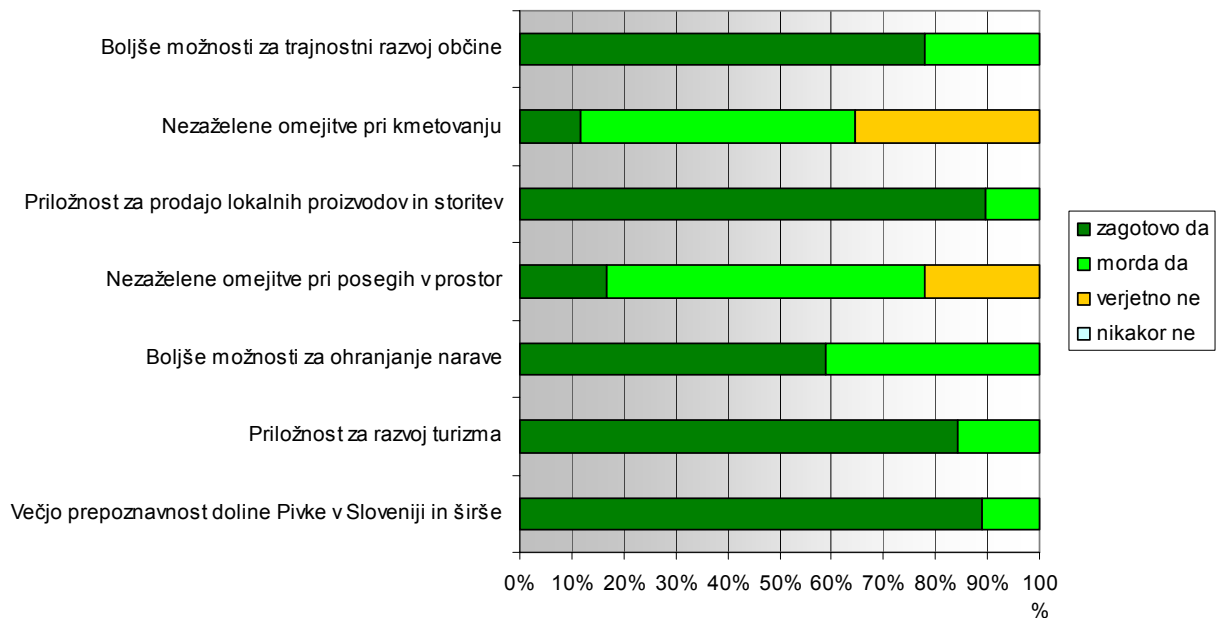
(Vasilevska, T., 2007 Kulturna krajina presihajočih Pivških jezer kot bodoči krajinski park. Diplomsko delo. <http://www.ung.si/~library/diplome/OKOLJE/22Vasilevska.pdf>).

Kar 10 obiskovalcev (45,5%) pa je označilo tudi odgovor »Udeležil(a) bi se vodenega izleta na jezera«, kar je dokaj visoko izražen interes po nadaljnem spoznavanju jezer v sklopu organiziranih vodenj po jezerih.

Anketa 3 (december 2012):

Število obiskovalcev 34
 Število izpolnjenih anket 19 (55,9 %)

Ob predstavitvi izkušenj pri upravljanju KP Logarska dolina ter vpliva zavarovanega območja na možnosti razvoja Solčavskega smo obiskovalce povprašali kaj pričakujejo od ustanovitve krajinskega parka na Pivškem.

Ustanovitev KP bi lahko za občane pomenila:

Iz odgovorov je mogoče razbrati predvsem pozitivna pričakovanja ob ustanovitvi parka. Leta naj bi po prepričanju večine obiskovalcev prinesel zlasti:

- priložnosti za prodajo lokalnih proizvodov in storitev,
- večjo prepoznavnost doline Pivke v Sloveniji in širše,
- priložnosti za razvoj turizma,
- boljše možnosti za trajnostni razvoj občine.

Nekoliko manj prepričljivo so obiskovalci odgovorili na vprašanje o zagotavljanju boljših možnosti za varovanje narave. Da bo park prinesel izboljšanje na tem področju, je prepričanih slabih 60 % obiskovalcev. Več kot 40 % obiskovalcev je označilo odgovor »morda da«.

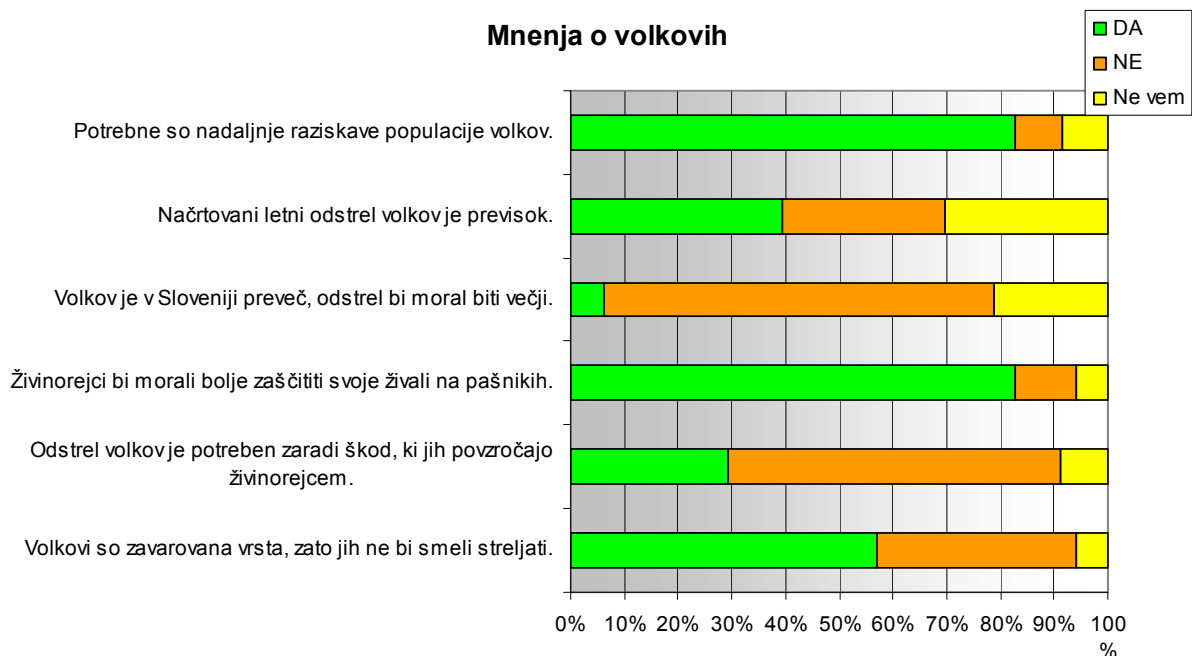
V odgovorih na vprašanji o varstvenih omejitvah na področju kmetovanja in pri posegih v prostor se kaže precejšnja negotovost. To je razumljivo, saj določila ustanovitvenega odloka, ki bo vključeval varstvene režime in pravila ravnanja, še niso poznana javnosti.

Anketa 4 (januar 2013):

Število obiskovalcev 54
 Število izpolnjenih anket 35 (63,6 %)

Na predavanju dr. Krofla o volkovih je bilo precej udeležencev iz vrst lovcev. Odgovori na zastavljena vprašanja v veliki meri izkazujejo pozitiven odnos do prisotnosti volkov v obravnavanem območju. Po opažanjih organizatorjev so obiskovalci izpolnili vprašalnike še pred predavanjem dr. Krofla. To pomeni, da odgovori izražajo mnenje in vedenje obiskovalcev preden so imeli priložnost slišati zelo zanimivo predavanje. Velik interes po dodatnih razlagah se je izkazal tudi po predavanju, saj je vsebinsko polna in zanimiva razprava trajala več kot eno uro.

Zelo prepričljivo so obiskovalci podprli potrebo po nadaljnjih raziskovanjih volčje populacije. Velika večina obiskovalcev je tudi prepričanih, da bi morali rejci drobnice in drugih domačih živali boljše zaščititi svoje črede na pašnikih. Mnenja glede odstrela so večinoma deljena, kljub temu pa je preko 50 % sodelujočih v anketi mnenja, da volkov ne bi smeli streljati, ker so zavarovana vrsta.

Obiskovalci so pripisali še naslednje komentarje:

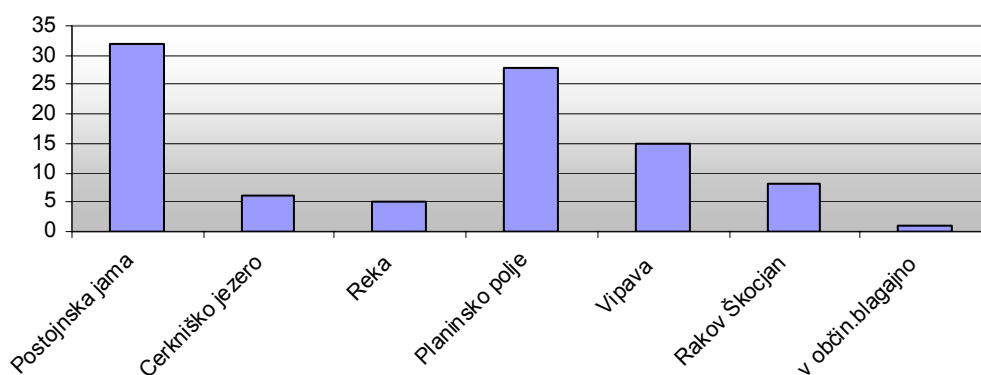
- Slaba volja rejcev drobnice zaradi volka je neutemeljena in škodljiva za vse vpletene.
- Volk je v naravi potreben, toda v vzdržnem zastopstvu.
- Dobro bi bilo povezati še raziskave ostalih zveri.

Anketa 5 (februar 2013):

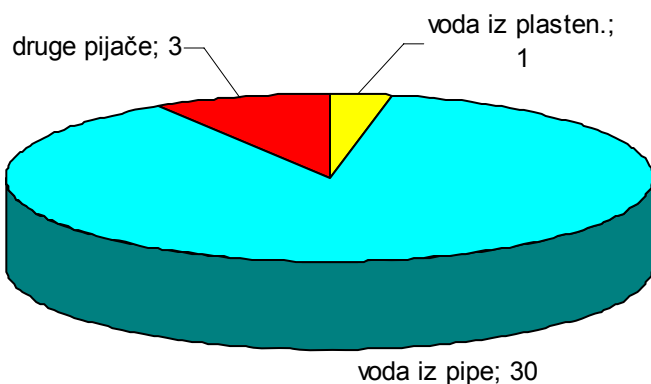
Število obiskovalcev 54
 Število izpolnjenih anket 34 (63 %)

Anketa ob predavanju dr. Janje Kogovšek je preizkušala poznavanje pretakanja voda z območja doline Pivke ter odnos do čiste pitne vode.

Med obiskovalci sta poznani predvsem dve glavni smeri odtekanja pivških voda: v Postojnsko jamo in na Planinsko polje. Druge smeri so manj poznane. Odgovor »v občinsko blagajno« je bil pripisan.

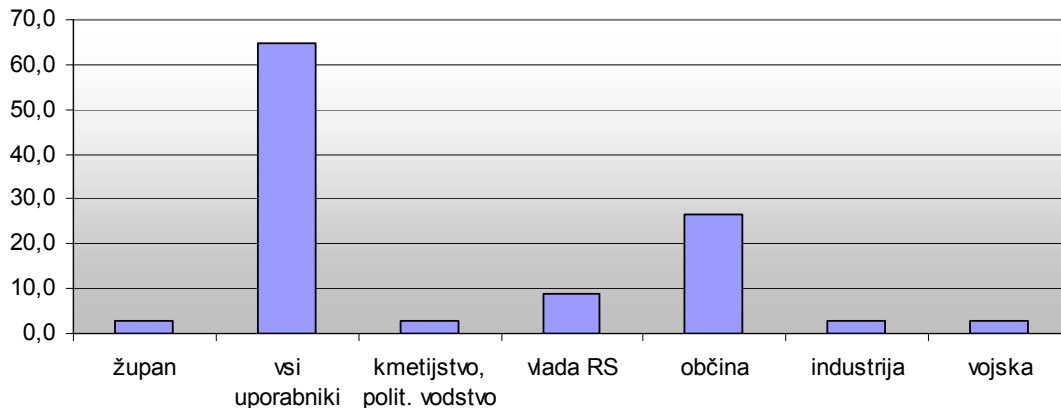
Kam tečejo vode iz Zg. Pivke? (število)

Na vprašanje: S čim se najpogosteje odžejate? so obiskovalci podali naslednje odgovore:

S čim se najpogosteje odžejate? (število)

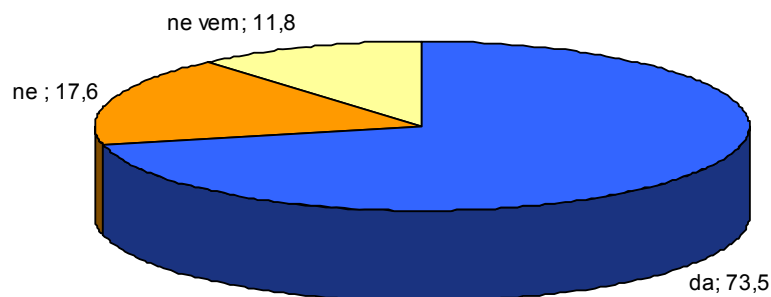
Odgovori na vprašanje: Kdo je po vašem mnenju najbolj odgovoren za ohranjanje čiste vode na Pivškem? izkazujejo visoko stopnjo zavedanja lastne odgovornosti. Ob tem je potrebno dodati, da vzorec anketirancev ni bil naključno izbran, saj so se srečanja udeležili predvsem prebivalci, ki temu področju posvečajo posebno pozornost. Rezultati so prikazani v naslednjem grafikonu.

Odgovornost za ohranjanje čiste pitne vode (%)

Podobno visoko stopnjo zavedanja lastne odgovornosti izkazujejo tudi odgovori na vprašanje: Ali bi lahko vi osebno storili več kot doslej za varčno rabo in varovanje čiste vode na Pivškem? Obenem se kažejo precejšnje možnosti za okrepitev prizadevanj občanov za zmanjševanje onesnaževanja voda in varčno rabo z organiziranim sistemskim spodbujanjem, osveščanjem in izobraževanjem.

Ali bi lahko vi osebno storili več kot doslej za varčno rabo in varovanje čiste vode na Pivškem? (%)

Obiskovalci so pripisali naslednje komentarje:

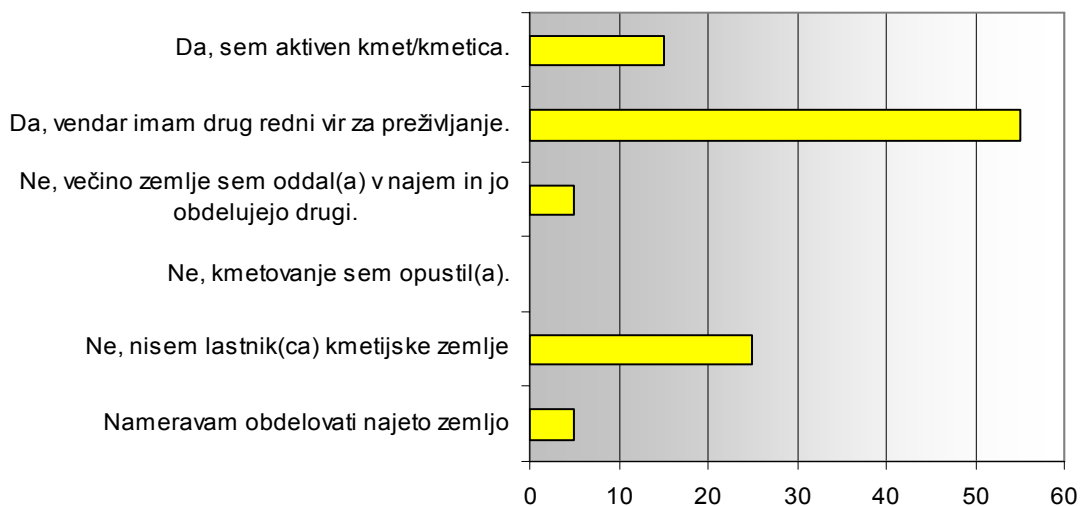
- težko gremo pod 6m³/mesec za 4 člane (2 majhna, dosti pranja)
- maksimalno varčujem z vodo
- varovanje pitne vode pred vsem ostalim
- največji onesnaževalec je vojska
- storiti vse, da ne onesnažimo vode; ukiniti vojaški poligon
- brez vode ni življenja
- večji nadzor nad odmetavanjem odpadkov

Anketa 6 (marec 2013):

Število obiskovalcev 45
 Število izpolnjenih anket 20 (44 %)

Srečanja na temo kmetovanja na Pivškem se je udeležilo precej obiskovalcev, ki se s kmetovanjem dejansko ukvarjajo. K temu je pripomogel predvsem poseben pristop pri obveščanju ciljne publike. Vabila na dogodek so bila namreč objavljena tudi v prostorih Kmetijske svetovalne službe v Postojni in Pivki, osebno pa so bila vročena tudi vsem kmetom, ki so v mesecu pred dogodkom obiskali Kmetijsko svetovalno službo. Teh je bilo veliko, zlasti zaradi prijav za kmetijske subvencije.

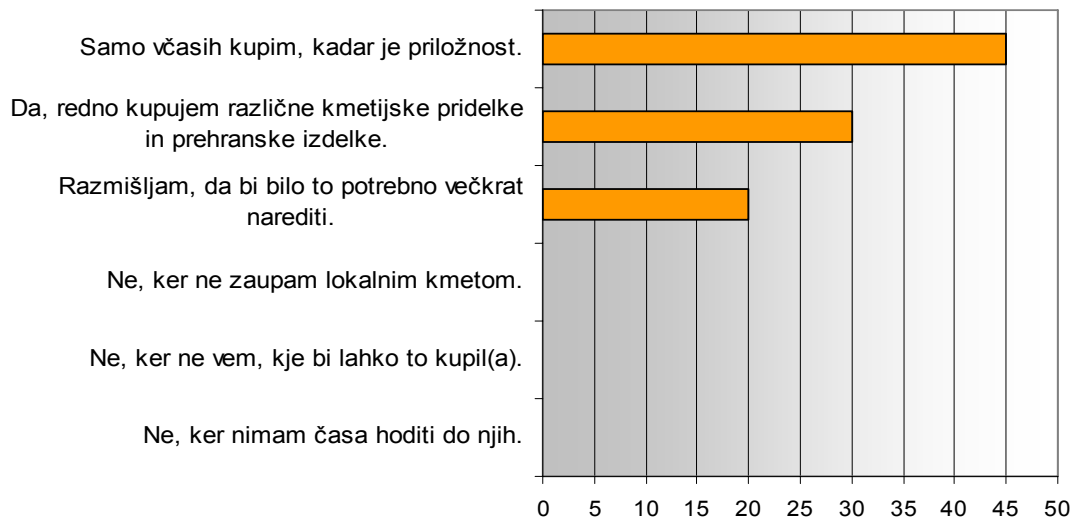
Četrtnina sodelujočih v anketi se s kmetovanjem ne ukvarja, 75 % pa je bolj ali manj aktivnih pridelovalcev lastne hrane. 55 % sodelujočih ima drug redni vir za preživljanje 15 % pa je aktivnih kmetov. Po podatkih Kmetijske svetovalne službe je delež ekoloških kmetov na Pivškem nad slovenskim povprečjem.

Ali obdelujete kmetijsko zemljo? (%)

Iz odgovorov na vprašanja o kupovanju lokalno pridelane hrane je mogoče ugotoviti, da le 30 % anketirancev redno kupuje lokalno pridelano hrano. 4 anketiranci so pripisali, da hrano pridelajo sami in je zato ne kupujejo.

Obiskovalci so bili zelo zadovoljni tudi s predstavitvijo možnosti za boljše povezovanje kmetov in prodajo njihovih pridelkov preko nastajajoče trgovine z lokalnimi proizvodi. Izraženo je bilo tudi mnenje pridelovalca – sadjarja, da je na tem področju potrebnega še več povezovanja.

Ali kupujete hrano od lokalnih kmetov in proizvajalcev? (%)

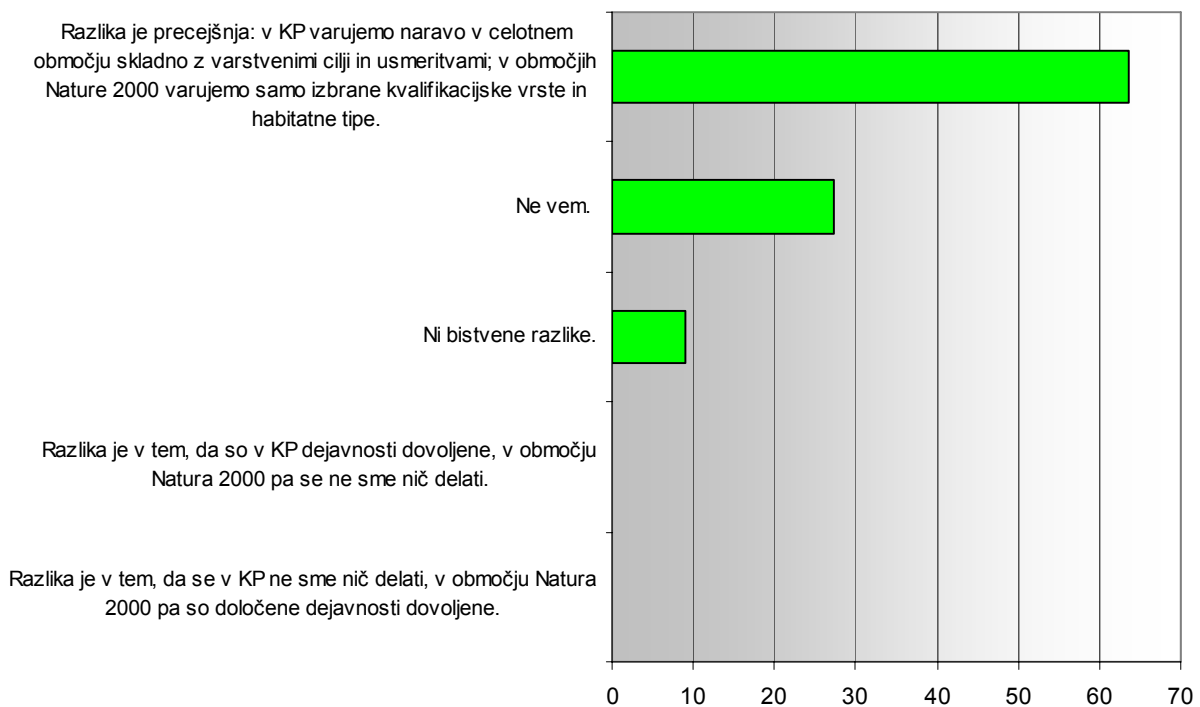
Pašništvo je najpomembnejša kmetijska panoga na območju Pivških presihajočih jezer

Anketa 7 (april 2013):

Število obiskovalcev 30
 Število izpolnjenih anket 11 (37 %)

Ob predstavitvi dr. Andreja Sovinca nas je zanimalo kako obiskovalci poznajo različna sistema varstva narave: sistem zavarovanih območij in posebna varstvena območja Natura 2000. Po opažanjih organizatorjev so obiskovalci izpolnili anketne vprašalnike še pred predavanjem. Zato ocenjujemo, da je poznavanje razlik med omenjenima sistemoma dobro. 64 % sodelujočih je razliko pravilno zabeležilo.

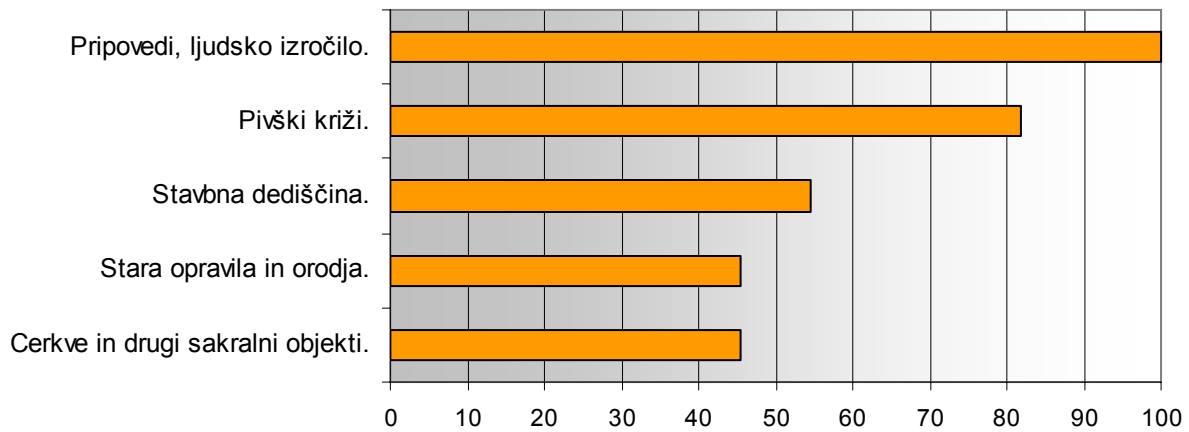
Kaj je ključna razlika v varstvu narave med krajinskim parkom in območjem Natura 2000?

Dušica Kunaver je obiskovalce navdušila s pripovedovanjem o vodi v slovenskem ljudskem izročilu in jih večinoma prepričala o nujnosti ohranjanja izročila prednikov za oblikovanje lastne identitete.

Eden od obiskovalcev je pripisal naslednji komentar: Težko je izbrati kateri del kulturne dediščine je pomembnejši. Tako Pivška hiša kot križi, kapelice ali ljudske pripovedi ter zapuščina naših dedov so izjemnega pomena. Pomembno je, da bi jih znali strniti v celoto ter ohraniti in pokazati navzven.

Kateri deli kulturne dediščine na Pivškem so po vašem mnenju najbolj pomembni in najbolj potrebni pozornosti? (%)

Na srečanju o razvojnih priložnostih v bodočem krajinskem parku je bilo veliko mladih

Zaključki in priporočila

Srečanja »Pivška jezera povezujejo« so v polnosti izpolnila namen informiranja, osveščanja in izobraževanja široke javnosti o naravovarstvenih in drugih vsebinah, povezanih z ustanavljanjem krajinskega parka. To potrjuje tako dober obisk kot tudi izraženo zadovoljstvo obiskovalcev ob neformalnih druženjih po predavanjih, ki so jih podkrepili ponudniki lokalno pridelane hrane.

K dobri obiskanosti so veliko pripomogla premišljeno izbrana vsebinska področja srečanj ter kvalitetni, strokovni predavatelji. Ustvarjanje priložnosti za srečevanja, na katerih lahko široka javnost dobi kvalitetne informacije v postopku ustanavljanja ter obenem izraža svoje mnenje, so prava pot, ki lahko pripomore k boljši sprejetosti zavarovanega območja ter njegovi vpetosti v lokalno okolje.

Veliko število udeležencev kaže na veliko zanimanje Pivčanov za ohranjeno naravno okolje na Pivškem pa tudi za iskanje novih razvojnih priložnosti v okviru nastajajočega krajinskega parka. Posebej je potrebno poudariti precejšnjo zaskrbljenost javnosti na področju ohranjanja čiste vode ter oskrbe s pitno vodo.

Izkazana so bila velika pričakovanja, ki naj bi jih krajinski park prinesel na področju trajnostnega razvoja občine, njene prepoznavnosti v širšem prostoru, razvojnih priložnosti na področju turizma, povezovanja kmetov ter organiziranja utečenih prodajnih poti lokalno pridelane hrane ter na področju ohranjanja čiste pitne vode in naravnega okolja.

Oči javnosti so na osnovi velikih pričakovanj uprte tako v Občino Pivka kot ustanovitelja kot v bodočega upravljavca krajinskega parka. S sistematičnim in strokovnim delom je potrebno zagotoviti možnosti, da bi se lahko občani tvorno vključili v uresničevanje priložnosti na področjih ohranjanja dragocenega naravnega okolja, trajnostnega razvoja, naravi prijaznega turizma, ekološkega kmetijstva in na drugih področjih.

Domačinom, lastnikom zemljišč na območju Pivških jezer in seveda mladim je potrebno še naprej predstavljati območje kot eno izmed naravovarstveno izjemno dragocenih območij z visoko stopnjo biotske pestrosti. Domače okolje je za domačina seveda najbolj običajno, zato mu šele primerjava z drugimi okolji in pričevanja strokovnjakov lahko prikažejo to okolje kot posebno, vredno ohranjanja in zavarovanja.

Zelo koristne in poučne so tudi predstavitve uspešnega delovanja obstoječih zavarovanih območij v Sloveniji ter izmenjava izkušenj na različnih področjih. Tako lahko zainteresirana javnost spozna številne prednosti ustanovitve krajinskega parka.

Člani društva Drobnovratnik smo zato prepričani, da je smiselno nadaljevati s podobnimi srečanji z namenom izobraževanja in informiranja javnosti tudi po ustanovitvi parka oziroma v naslednjem jesensko-zimskem obdobju. Društvo Drobnovratnik je pripravljeno pri pripravi tovrstnih srečanj še naprej tvorno sodelovati.

Zahvala

Člani društva Drobnovratnik smo zadovoljni in ponosni, da nas je Občina Pivka povabila k soustvarjanju ob ustanavljanju krajinskega parka. Zahvaljujemo se županu Robertu Smerdelju za odprtost za predloge in izkazano zaupanje ter Eriki Kovačič za prizadevnost in odlično sodelovanje.

Priloge

Vabila (7x)

Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja: Evropa investira v podeželje

Društvo
za razvoj podeželja
med Snežnikom
in Nanosom